

Turinys

Pratarmė	10
I. Lingvistiniai ir istoriniai pagrindai	12
1. Baltų gentys ankstyvuosiuose istorijos šaltiniuose	12
2. Baltiški hidronimai tarp Berlyno ir Maskvos	21
3. Baltiški skoliniai finougrų kalbose	23
II. Etnogenezė	26
1. Baltų kultūros substratas: kultūra nuo ledynų pasitraukimo iki indo-europiečių atėjimo	26
a. Pirmieji gyventojai	26
b. Nemuno ir Narvos kultūros (3500—2500 m. pr. m. e.)	28
c. Sukinės keramikos kultūros žmonių (finougrų protėvių) atėjimas iš rytų	39
2. Indoeuropiečių protėvynės problema	39
3. Europos indoeuropėjimo pradžia: kurganų kultūros žmonių veržimasis į Vidurio Europą (4300—3000 m. pr. m. e.)	41
4. Indoeuropiečių atėjimas į Rytų Pabaltijį, Baltarusiją ir Vidurio Rusiją (3000—2500 m. pr. m. e.)	46
a. Antropologinis tipas	48
b. Pamarių kultūra—vakarų baltų kultūros branduolys	48
c. Rytų baltų užuomazga: Dnepro, Fatjanovo ir Balanovo kultūrinės grupės	50
III. Žalvario ir ankstyvasis geležies amžius (2000 m. pr. m. e.—100 m. e. m.)	56
1. Gintaro prekyba	57
2. Žalvario dirbiniai	59
3. Gyvenvietės, piliakalniai ir ekonominė padėtis	64
4. Pirkiniai, kapų tipai ir kultūrinės grupės	69
5. Antropomorfinės urnos	78
6. Skity antplūdžiai, lužitėnų kultūros žlugimas ir Pamario baltų veržimasis į pietryčius	83
7. Galindų (Zarubincų kultūros) veržimasis į Dnepro vidurupio ir aukštųjų baseiną (II a. pr. m. e.—II m. e. a.)	85
IV. „Aukso amžius“ (100—400 m.)	86
1. Gintaro ir kitų dirbinių prekyba	87
2. Baltams būdingi papuošalai ir kiti metalo dirbiniai	88
3. Metalų apdorojimas	99
4. Zemdirbystė ir gyvulininkystė	100

5. Piliakalniai ir kaimai	102
6. Visuomenės struktūra	104
7. Baltiškos sritys tarp Vyslos ir Okos	106

V. Ankstyvieji viduramžiai: vidurinis ir vėlyvasis geležies amžius (400—1200 m.)	109
--	-----

1. Santykiai su skandinavais	109
2. Slavų veržimasis	110
3. Genčių teritorinis pasiskirstymas slavų migracijos nepaliestose srityse	114
4. Gyvenvietės ir tvirtovės	116
5. Žemdirbystė, gyvulininkystė ir kiti verslai	126
6. Prekyba	127
7. Drabužiai ir papuošalai	132
8. Ginklai ir žirgo apranga	140
9. IX—XIII a. administracinė ir visuomeninė struktūra	144

VI. Religijos ir mitologijos bruožai	148
--	-----

1. Deivės ir dievai	151
a. Mitinės būtybės, paveldėtos iš matricentrinės Senosios Europos	151
b. Indoeuropietiškos kilmės dievai ir deivės	161
2. Šventyklos	170
3. Laidojimo papročiai ir tikėjimas pomirtinį gyvenimą	174

Baigiamosios pastabos	179
-----------------------------	-----

Sutrumpinimai	180
---------------------	-----

Literatūra	181
------------------	-----

Iliustracijų šaltiniai	189
------------------------------	-----